

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ZÁMEK
KYNŽVART

18. srpna 2021

Tisková zpráva

Exponát měsíce srpna – zmrzlinové chladiče

V horkém letním měsíci srpnu se stává exponátem měsíce tematicky chladič na zmrzlinu.

V slunečných letních dnech téměř každý uvítá příjemné ochlazení. O to více, pokud se jedná o chutnou a osvěžující zmrzlinu nebo sorbet. Jinak tomu nebylo ani za života kancléře Metternicha. Zmrzlina se ale nevybalovala z plastových obalů, ale byla servírována z nádherných, porcelánových, zdobených chladičů. Ve sbírkách zámku Kynžvart se jich nachází hned několik. Například ze slavné francouzské a dosud fungující porcelánky v Sèvres, jedné z nejslavnějších porcelánek na světě. Chladič byl vyroben na začátku 19. století. Zdobí ho bílé glazování, ale i zlato a kobalt s klasicistním dekorem.

A jak to vlastně fungovalo?

Zmrzlina se vyráběla až do 19. století ručně v sorbetiérech, kovových nádobách, které se ještě s tekutou zmrzlinovou směsí, vkládaly do dřevěných sudů a obsypávaly ledem, který se následně posolil a tím jeho teplota klesla hluboko pod bod mrazu. Uvnitř sudu tak vlastně vznikl mrazák a zmrzlinová směs začala přimrzat k vnitřním stěnám kovového sorbetiéru. Čas od času se sorbetiérém zatřáslo či otáčelo a následně se kovovou špachtlí přimrzlá směs seškrabala. Ta padla na dno a uvolnila místo k namražování další zmrzliny. Byl to proces zdoluhavý, složitý a drahý. Mohli si ho dovolit opravu jen ti zámožní. Samotný proces výroby zmrzliny probíhal v kuchyni, někdy dokonce v samotné ledárně zámku či panského síla, kde bylo opravdu chladno a tím se proces mražení zmrzliny podporoval.

Vlastní servírování již hotové zmrzliny či sorbetu se však odehrávalo v salonu před zraky hostů, kteří žasli nejen nad vybranými chutěmi podávaných zmrzlin, ale i nad velmi drahými porcelánovými chladiči od špičkových evropských výrobců porcelánů ve Francii, Německu nebo Rakousku.

Chladič je vlastně dvoustěnný kontejner na zmrzlinu. Vlastní porcelánové tělo chladiče bývá na nohách, někdy jen na jedné noze nebo i bez jakéhokoli podstavce. Do tohoto vnějšího „stojanu“ se nejprve na dno vložil led, který se opět posolil, aby vytvořil velmi nízkou teplotu. Poté se na led vkládala další miska naplněná již hotovou zmrzlinou. Následně se miska se zmrzlinou přikryla víčkem s vysokým okrajem, kam se opět vkládal posolený led. Tímto

způsobem se chladila zmrzlina zespoda i ze shora. Do salonu se pak z kuchyně či z přípravný přinášel již celý chladič naplněný zmrzlinou a ledem. Víko se vzápětí před zraky společnosti odklopilo a zmrzlina servírovala speciálními lžicemi, lopatičkami, porcovači či dávkovači zmrzliny, které známe až dodnes.

Hostem u knížete Metternicha – kancléřova zmrzlina

Nádherné porcelánové chladiče na zmrzlinu můžete spatřit na běžných prohlídkách státního zámku Kynžvart na prohlídkovém okruhu „**Zámecké interiéry Metternichů**“ v instalaci přípravný. Další výjimečná a velmi exkluzivní možnost byla v sobotu 14. srpna na speciálních prohlídkách ze seriálu **Hostem knížete Metternicha**. Tentokrát na téma „**kancléřova zmrzlina**“. Kdo tuto letní atmosférou naplněnou akci nestihl, nemusí si zoufat. Hned 28. srpna, opět v sobotu, bude tato akce opakována. V 50 minutových prohlídkách se návštěvníci dozvědí, jak se v 18. a 19. století vyráběla v zámecké kuchyni zmrzlina pro knížecí stůl. Uvidí pravý historický sorbetiér, ve kterém jim bude připraven sorbet podle historické receptury. Samozřejmě ho hned ochutnají během návštěvy zámku. Nebude chybět ani přípitek ve formě sektu a pro děti bude připravena domácí limonáda. Ve velkém reprezentativním sále bude prezentována rozsáhlá sbírka zlacených nástolních souprav Thomire a srovnání forem stolování „á la russe“ a „á la francaise“. Hosté spatří obě konfigurace stolování z doby kancléře Metternicha. Další ochutnávka pravého marcipánu z historických formiček zajistí zpestří nevšední zážitek, který bude možno prožít **v časech 16,00; 17,30 a 19,00 hodin**. Vstupenky lze zakoupit na pokladně zámku Kynžvart nebo i online na stránkách www.zamek-kynzvart.cz.

Zámek Kynžvart patří mezi nejvýznamnější památky ve správě Národního památkového ústavu. Památkový areál patří se svými 245 hektary mezi největší v České republice a jeho část má statut národní kulturní památky. Je držitelem ceny Europa nostra. Nesmírně cenné jsou dochované sbírky po šlechtických majitelích. Nejznámějším představitelem je kníže Klement Václav Lothar Metternich-Winneburg, kancléř císařů Františka I. a Ferdinanda I. Kancléř na zámku založil jedno z prvních muzeí v Evropě. Dodnes na zámku můžeme obdivovat cenná umělecká díla Antonia Canovy, Bernarda Strigela, kolekce antických mincí, daguerrotypií, grafik a zbraní. Na zámku se nachází třetí největší egyptologická sbírka v České republice. Významná je v evropském kontextu kynžvartská knihovna se svoji sbírkou rukopisů (nejstarší dílo je z 8. století). Oblíbeným cílem návštěvníků je i kabinet kuriozit. Součástí sbírek je movitá národní kulturní památka tzv. Kynžvartská daguerrotypie, která je zapsána mezi movité památky UNESCO do registru Pamětí světa. Od roku 2020 je zařazena na seznam Evropské dědictví.

Kontakt a více informací

Ing. Ondřej Cink, kastelán zámku Kynžvart

Tel.: 602 233 930, e-mail: cink.ondrej@npu.cz

Více informací o zámku a jeho provozu: www.zamek-kynzvart.cz